

De colleges van burgemeester en wethouders van
gemeenten i.a.a. de hoofden Burgerzaken

**Directie Burgerschap en
Informatiebeleid**
Identiteit

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
Servicedesk RvIG
T 088-9001000

Datum
16 maart 2016

Kenmerk
2016-0000150396

circulaire

Onderwerp	BRP en woonfraude
Doelstelling	Verzoek tot medewerking
Juridische grondslag	Artikel 3.8 en 3.9, 2.38, 2.39, van de Wet basisregistratie personen (BRP)
Relaties met andere circulaire(s)	vervangt circulaire BRP en woonfraude van 6 januari 2014 met kenmerk 2013-0000755689
Ingangsdatum	1 maart 2016
Geldig tot	n.v.t.

---

1. Inleiding

Deze circulaire vervangt de circulaire van 6 januari 2014 waarmee ik (opnieuw) uw aandacht en medewerking vraag bij het voorkomen en bestrijden van woonfraude in relatie tot de basisregistratie personen (BRP). Woonfraude kan ontstaan door bijvoorbeeld het doen van een valse aangifte van verblijf of geen aangifte doen van adreswijziging waarmee ook andere wetten overtreden kunnen worden met gebruikmaking van een vals adres in de BRP.

Met deze circulaire vraag ik met name aandacht voor:

- het gebruik van risicoprofielen om fraude makkelijker te herkennen;
- het uitwisselen van gegevens uit de BRP met anderen zoals woningcorporaties¹;
- de mogelijkheid een bestuurlijke boete op te leggen aan de burger bij het niet voldoen aan bepaalde wettelijke verplichtingen.

Onrechtmatige bewoning, onrechtmatige doorverhuur, onrechtmatig gebruik en bewoning door illegalen zijn uiteenlopende fenomenen die vallen onder het verzamelbegrip woonfraude. Bijvoorbeeld iemand heeft aangegeven een eenpersoonshuishouden te voeren terwijl er in werkelijkheid sprake is van een gemeenschappelijk huishouden. Ook kan het zijn dat iemand onzichtbaar of onvindbaar wil zijn omdat er opgelopen schulden zijn en hij of zij de deurwaarders wil ontlopen.

---

¹ Onder woningcorporaties wordt hier ook verstaan: toegelaten instellingen als bedoeld in artikel 19 van de Woningwet

Datum

16 maart 2016

Kenmerk

2016-0000150396

Een veel voorkomende vorm van woonfraude is adresfraude; het anders voorstellen van de feitelijke woonsituatie om daar, in de meeste gevallen, financieel gewin mee te behalen. Bij de aanpak van woonfraude speelt het adres in de BRP een belangrijke rol.

De afdeling burgerzaken kan een grote rol spelen bij het voorkomen en bij de bestrijding van woonfraude als een burger aangifte doet van verblijf op een adres, of van verhuizing.² Samenwerking tussen burgerzaken en andere afdelingen binnen de gemeente en met anderen zoals woningcorporaties, kan bijdragen aan het sneller opsporen en bestrijden van woonfraude.

2. Mogelijkheden om woonfraude tegen te gaan

Voor de afdeling burgerzaken zijn er de volgende mogelijkheden om woonfraude te voorkomen en te bestrijden:

- het gebruik van risicoprofielen om fraude makkelijker te herkennen (zie verder onder 3);
- het uitwisselen van gegevens uit de BRP met anderen zoals woningcorporaties (zie verder onder 4);
- de mogelijkheid een bestuurlijke boete op te leggen bij het niet voldoen aan bepaalde wettelijke verplichtingen (zie verder onder 5).

3. Gebruik risicoprofielen om fraude makkelijker te herkennen

Om medewerkers burgerzaken te helpen alert te zijn op fraude, kan het helpen om risicoprofielen op te stellen. Een risicoprofiel is een set aan indicaties die erop duidt dat de aangifte van een adres mogelijk onjuist is. Een voorbeeld van een risico-indicatie is een persoon die binnen een bepaalde periode diverse malen is verhuisd.

Risicoprofielen kunnen een goed hulpmiddel zijn vooral voor medewerkers bij wie handhaving van origine niet in het takenpakket zit. Het is met name nuttig om aan te geven in welke gevallen er doorgevraagd moet worden bij een verhuisaangifte en wat daarbij van belang is om te weten.

In de meeste gevallen zal er geen twijfel bestaan over een verhuisaangifte. Toch is het zaak extra alert te zijn als het gaat om:

a. een briefadres

Bij personen van wie is vastgesteld dat zij geen woonadres hebben op het moment van de aangifte. Omdat een briefadres altijd betrekking heeft op een bijzondere situatie is het zaak met enige regelmaat te controleren of hierin verandering is opgetreden door contact te hebben met de betreffende persoon. Mogelijk is er ook een relatie met het sociaal domein van de gemeente (omdat de persoon bijvoorbeeld een uitkering, een wmo-voorziening of jeugdzorg heeft). Interne afstemming daarover is aan te bevelen.³

---

² Artikel 2.38 en 2.39 Wet BRP

³ Zie ook de circulaire briefadres (algemeen) van 12-10-2015 te vinden op www.RvIG.nl

b. overbewoning

Van overbewoning is sprake als er meer mensen op een adres staan ingeschreven dan in de realiteit mogelijk is. Overbewoning kan in beeld gebracht worden door gebruik te maken van de oppervlakte gegevens van de woning in de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en deze af te zetten tegen het aantal in de BRP geregistreerde personen op dat adres. Overbewoning is niet alleen relevant als het gaat om het herkennen van fraude, maar er kunnen ook veiligheids- of gezondheidsrisico's aan de orde zijn.

c. een doorgangsadres

Dit betreft een adres met opvallend veel verhuisbewegingen binnen een kort tijdsbestek, mogelijk is er ook een relatie met overbewoning.

d. veel verhuizers

Hiervan is sprake bij personen die meer dan twee keer per jaar verhuizen. Studenten vormen hierop vaak een uitzondering.

e. de aangifte van ouders die (minderjarige) kinderen uit willen laten schrijven zonder opgave van adres

Stel extra vragen onder andere over het nieuwe adres en/of vraag om bewijsstukken.

f. een aangifte van medebewoning

De gemeente kan verlangen dat de burger de aangifte van zijn adres ondersteunt met een huur- of koopovereenkomst of een verklaring van de verhuurder waarin deze bijvoorbeeld akkoord gaat met medeverhuur of onderhuur.

In alle gevallen: schroom niet om extra vragen te stellen of om (extra) bewijsstukken te vragen om de feitelijke situatie vast te kunnen stellen, voordat gegevens in de BRP worden opgenomen. Stel bijvoorbeeld een adresonderzoek in en/of leg een huisbezoek af.

4. Wissel gegevens uit de BRP uit met anderen zoals woningcorporaties en leg de verstrekking van gegevens vast in de eigen gemeentelijke verordening ⁴

De mogelijkheid bestaat om in de eigen gemeentelijke verordening zogenaamde derden aan te wijzen aan wie gegevens uit de BRP rechtstreeks kunnen worden verstrekt. Deze bevoegdheid is wel aan bepaalde wettelijke voorwaarden gebonden. Zo kan verstrekking alleen plaatsvinden voor zover het derden betreft die 'werkzaamheden met een gewichtig maatschappelijk belang voor de gemeente' uitvoeren. Woningcorporaties die aantoonbaar met gemeenten samenwerken om een bijdrage te leveren aan de uitvoering van het huisvestigingsbeleid in die gemeenten, vallen bijvoorbeeld onder deze omschrijving. Denk hierbij aan een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van de sociale woonruimte en aan de samenwerking bij het tegengaan van woonfraude.

---

⁴ Op basis van artikel 3.9 Wet BRP

Datum

16 maart 2016

Kenmerk

2016-0000150396

Er kan alleen een beperkte gegevensset worden verstrekt en de verstrekking kan nooit op basis van een adres gebeuren, maar moet altijd plaatsvinden op basis van persoonsgegevens – dus op naam.

Neem in de verordening op welke gegevens verstrekt kunnen worden: algemene gegevens over de naam, het geslacht, de geslachtsnaam van de echtgenoot of geregistreerd partner, de eerdere echtgenoot of geregistreerd partner, het naamgebruik, het adres en de gemeente van bijhouding, de geboortedatum en datum van overlijden.

Ook de verstrekking van persoonsgegevens aan een afdeling binnen de gemeente moet worden vastgelegd in de eigen gemeentelijke verordening. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de afdeling die zich bezighoudt met woonzaken c.q. de bestrijding van woonfraude.⁵ Deze afdeling kan op haar beurt, op basis van eigen beleidsdoelstellingen en conform eigen werkprocessen onder het regime van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), ook gegevens uitwisselen met betrokkenen buiten de gemeentelijke organisatie, zoals een woningcorporatie.

De burger kan overigens hebben aangegeven dat verstrekking van zijn gegevens⁶ aan derden niet mag plaatsvinden.⁷ Die moet in dat geval dan ook achterwege blijven. Deze verstrekkingbeperking is echter niet van toepassing als de verstrekking uit de BRP (op grond van artikel 3.8) aan een andere afdeling van de gemeente plaatsvindt, bijvoorbeeld de afdeling Bouw en Woningtoezicht en die vervolgens de gegevens onder het regime van de Wbp verstrekt aan een woningcorporatie.

Denk ook aan de mogelijkheid een onafhankelijke commissie persoonsgegevens in te stellen die de gemeente kan adviseren over het gebruik van persoonsgegevens en toezicht kan houden op de naleving van de privacyregels. Signalen kunnen bij deze commissie binnenkomen via de (gemeentelijke) ombudsman of het bureau Integriteit van de gemeente.

5. Maak gebruik van de mogelijkheid een bestuurlijke boete toe te passen en communiceer hierover

Met de inwerkingtreding van de Wet Basisregistratie Personen (BRP) op 6 januari 2014 kunnen mensen die niet voldoen aan bepaalde wettelijke verplichtingen, een bestuurlijke boete krijgen. Deze boete van ten hoogste 325 euro, kan worden opgelegd aan burgers die een in de wet opgenomen verplichting, die van belang is voor de correcte bijhouding van de BRP, niet nakomen.

Ook voor burgers is de bestuurlijke boete nieuw. Het is daarom goed om burgers erover te informeren. Daarom heeft de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) in overleg met het ministerie van BZK een standaardtekst opgesteld die gemeenten kunnen gebruiken voor een publieksfolder of voor de gemeentelijke website.⁸ De publieksfolder kan ook, bijvoorbeeld via een bijsluiter bij het verstrekken van gemeentelijke producten, actief gedeeld worden.

---

⁵ Op grond van artikel 3.8 Wet BRP

⁶ Op grond van artikel 3.9 Wet BRP

⁷ Artikel 3.21 Wet BRP

⁸ Meer informatie over de bestuurlijke boete is te vinden op www.RvIG.nl

Datum

16 maart 2016

Kenmerk

2016-0000150396

Het is ook zinvol om een tekstregel over de bestuurlijke boete op te nemen in gemeentelijke correspondentie richting burgers met betrekking tot aangiften, relevante verklaringen en onderzoeken. Kennis nemen over de mogelijkheid een bestuurlijke boete opgelegd te krijgen, kan een stimulans zijn voor burgers om aan hun verplichtingen te voldoen.

Meer informatie over het opleggen van de bestuurlijke boete is te vinden in de Handreiking bestuurlijke boete van de NVVB van november 2013.

6.Nadere informatie

Voor vragen over deze circulaire kunt u contact opnemen met het Contactcentrum van de Rijksdienst voor de Identiteitsgegevens op telefoonnummer 088-9001000. Deze informatie is bovendien beschikbaar op de website www.RvIG.nl

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk